

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จินตนา กิ่งแก้ว (2548, หน้า 1-2) ได้กล่าวว่า สถาบันการศึกษาเป็นที่ยึดพอดความรู้และความคิดให้แก่สมาชิกในสังคมโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้สมาชิกของสังคมมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม ตลอดจนบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคมโดยส่วนรวม สถาบันการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เพราะการศึกษาความคิด มีความกระตือรือร้น มีความพยายามในการปรับปรุงหรือปฏิรูปสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

อรุณ จันทวานิช (2547, หน้า 1) สถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพจะเป็นสถาบันที่มีสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ มีความพร้อมทั้งในด้านทรัพยากร เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนดและได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นสถาบันที่สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนรวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชนได้

ศิริพร บ่อพิมาย (2550, หน้า 2) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคล ถ้าหากบุคคลได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดี ในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนองที่ดีบุคคลจะเกิดความไม่พึงพอใจ ทั้งนี้ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการนั้น จะต้องพิจารณาถึงลักษณะขององค์กรประกอบของการให้บริการกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่าง ๆ

วิระ ค้วงแป้น (2544, หน้า 1) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษา เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่บริเวณ รวมทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน หรือก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของผู้เรียนช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น คุณภาพของอาจารย์ คุณภาพของนักศึกษา บรรยากาศทางวิชาการ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งการจัด

สภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้ นักศึกษามีความสุข ได้รับความสะดวก ปราศจากความกังวล สามารถศึกษา ได้อย่างเต็มที่ ช่วยสร้างลักษณะนิสัยรวมทั้งช่วยสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม

สรุปได้ว่า คุณภาพของการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งถ้าสภาพแวดล้อมดี และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมก็จะทำให้การเรียนการสอน มีบรรยากาศการเรียนที่มีความสุข นักศึกษาที่เรียนจบก็จะมีคุณภาพสูงด้วย

วิทยาลัยครูคงใจ แขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวิสัยทัศน์มุ่งหวังสร้างสถาบันของตนให้เป็นสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข เรียนในสภาพแวดล้อมที่ดี และนักศึกษาที่จบไปเป็นที่ยอมรับ ของสังคม แต่สภาพในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาว่าระบบการบริหารของวิทยาลัยครูคงใจส่งผลต่อ ความพึงพอใจของนักศึกษา มาก น้อยเพียงใดซึ่งความพึงพอใจของนักศึกษาจะส่งผลให้นักศึกษา มีความตั้งใจในการเรียน การสอนส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูคงใจ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาให้ สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้น และศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูคงใจที่ควรศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพห้องเรียน ที่เอื้ออำนวยในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งเป็นสื่อในการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น สถานที่พักผ่อน หอพัก ห้องน้ำ ห้องสมุด เป็นต้น
2. ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และศักยภาพของครู ทักษะ กระบวนการสอน ความกระตือรือร้นในการเตรียมการสอน ความรู้ ในการใช้สื่อการสอน และ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยประกอบการสอน และพฤติกรรมการสอน
3. ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้เรียนมาจาก ครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพและพื้นฐานทางการศึกษาที่แตกต่างกัน มาจากหลายพื้นที่ เมื่อมาอยู่ในสภาพเดียวกัน อาจทำให้เกิดปัญหาการปรับตัว ปัญหาความสัมพันธ์กันที่ไม่สอดคล้อง กับกฎระเบียบของวิทยาลัย เล่นการพนัน ปัญหาชู้สาว หรือกระทำการสิ่งผิดต่อระเบียบของวิทยาลัย
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับ จำนวน บุคลากร และภาระการสอนของครูอาจารย์ และภาระงานที่ต้องรับผิดชอบอื่น ๆ

จากสภาพปัญหาทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของ นักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว และเนื่องด้วยวิทยาลัยครูคงใจ เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะแตกต่างกันตามแต่ละปีเรียนและมีเป้าหมายในการผลิตบุคคลตามสาขาวิชาเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีความต้องการศึกษาว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพแตกต่างกันแต่ต้องมีการดำรงชีวิตในสถานศึกษาเดียวกันจะมีความรู้สึกพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมแตกต่างกันหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีเพศ ปีเรียน และสาขาวิชาเรียนต่างกัน
3. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียน

คำถามการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ในระดับใด
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มี เพศ ปีเรียน และสาขาวิชาเรียนต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่
3. มีแนวทางการส่งเสริมสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาชาย กับนักศึกษาหญิง ต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแตกต่างกัน
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาครูประถม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคังไซ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

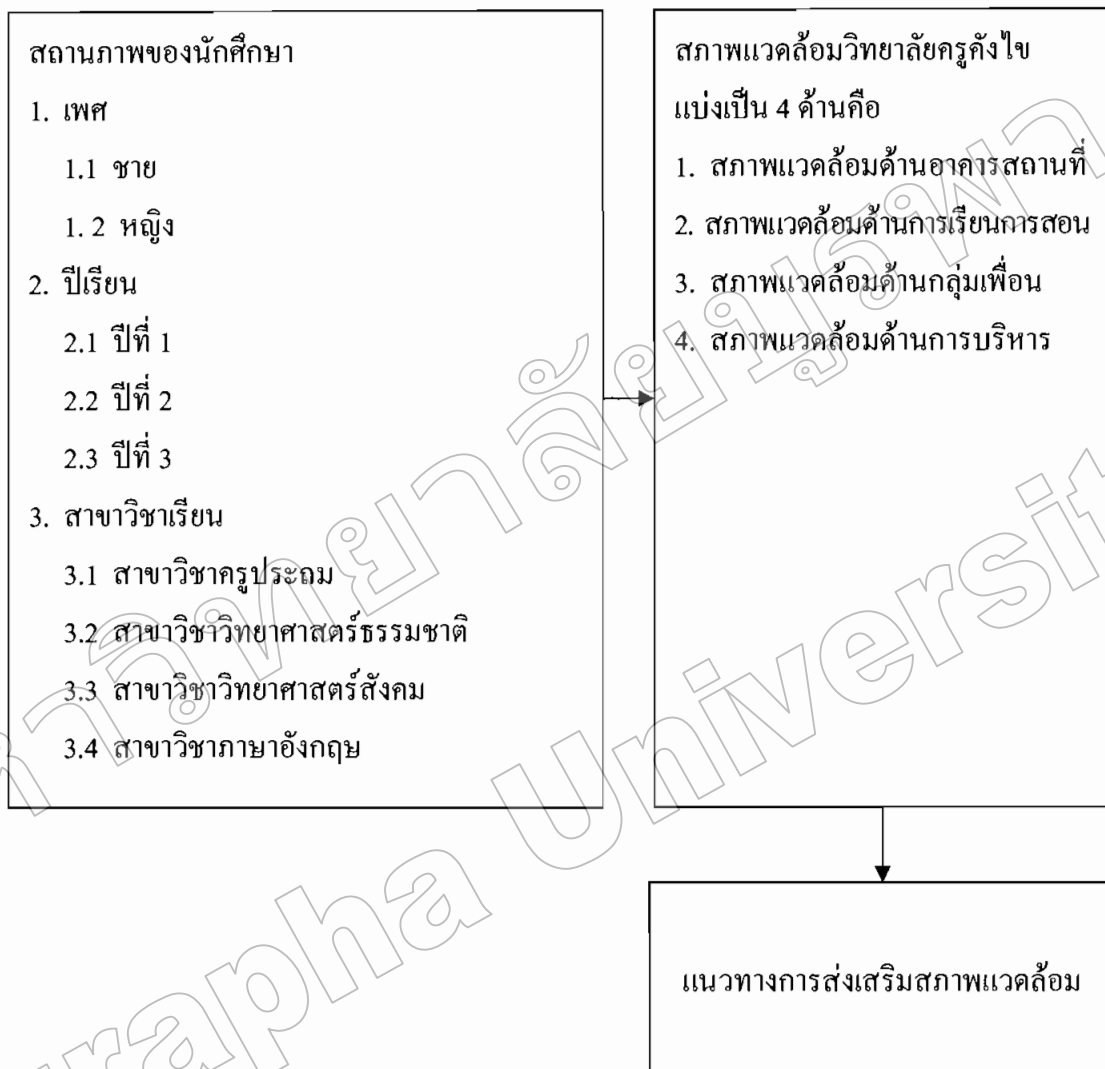
ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยครูคังไซ กรมสร้างครู ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาในด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของนักศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคังไซในแขวงเชียงขวางประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยมีสาระเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมตามแนวคิดของ แอสติน (Astin, 1971, p. 15 อ้างถึงใน วิระ ค้วงแป้น, 2544, หน้า 5) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูคังไซ คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหาร โดยศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคังไซ ซึ่งจำแนกสถานภาพเป็นตัวแปรเพื่อการศึกษา อันประกอบด้วยเพศ ปีเรียน และสาขาวิชาเรียน โดยเป็นกรอบความคิดดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษาวิจัยมุ่งศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูังใจ ในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหาร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูคังไซ แขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 2,617 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูคังไซ แขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งมีจำนวน 338 คน ตามการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สภาพของนักศึกษา คือ

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ปีเรียน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ปีที่ 1

3.1.2.2 ปีที่ 2

3.1.2.3 ปีที่ 3

3.1.3 สาขาวิชาเรียน จำแนกเป็น

3.1.3.1 สาขาวิชาครูประถม

3.1.3.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

3.1.3.3 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคม

3.1.3.4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคังไซในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการที่นักศึกษาได้เปรียบเทียบความคาดหวังของตนกับประสบการณ์การเรียนการสอนในปัจจุบัน

2. สภาพแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างของสถาบันการศึกษาที่อยู่รอบตัวนักศึกษา ที่มีผลกระทบต่อตัวนักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งรวมถึง สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

3. วิทยาลัยครูคงใจ หมายถึง สถาบันการศึกษา วิชาชีพครูที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. แขวง หมายถึง เขตแบ่งความรับผิดชอบในการบริหารประเทศ เปรียบเทียบกับ ประเทศไทยก็คือ จังหวัด (Province)

5. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูคงใจในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อบริเวณ อาคารสถานที่ บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน การบริหาร และระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย ซึ่งวัดได้โดยการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาวิทยาลัย ครูคงใจในแขวงเชียงขวางประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

5.1 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องน้ำ หอพัก บริเวณพักผ่อน บริเวณสำหรับเล่นกีฬา สถานที่จอดรถ ถนนภายในวิทยาลัย ห้องอาหาร

5.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พฤติกรรมของนักศึกษาในห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และบรรยากาศ ในการเรียนการสอน

5.3 สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมตามความสัมพันธ์ในหมู่ นักศึกษา การพบปะสังสรรค์ การร่วมมือในการปฏิบัติงาน ความใส่ใจกิจกรรมของนักศึกษา ทั้งด้านวิชาการ บันเทิงและกีฬา

5.4 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินการด้านบริหารของวิทยาลัย รวมทั้งกฎเกณฑ์ระเบียบ ที่มีผลใช้บังคับสำหรับการปฏิบัติของนักศึกษา การจัดบริการทั้งทางวิชาการ การจัดกิจกรรมทั้งภายใน และภายนอกของวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับนักศึกษา

6. ปีเรียน หมายถึง ชั้นปีที่นักศึกษากำลังเรียนอยู่ จำแนกเป็น

6.1 ปีที่ 1

6.2 ปีที่ 2

6.3 ปีที่ 3

7. สาขาวิชาเรียน หมายถึง แขนงหนึ่งของวิทยาลัยครูคงใจ ที่นักศึกษา กำลังเรียนอยู่
จำแนกเป็น

7.1 สาขาวิชาครูประถม หมายถึง นักศึกษาที่จบจากการศึกษาสาขาวิชานี้ต้องปฏิบัติ
หน้าที่ในการสอนชั้นประถมศึกษา

7.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ หมายถึง นักศึกษาที่จบจากการศึกษาสาขาวิชานี้
ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและสามารถสอนวิชา คณิตศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์
และชีววิทยาเป็นต้น

7.3 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคม หมายถึง นักศึกษาที่จบจากการศึกษาสาขาวิชานี้
ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและสามารถสอนวิชา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์
และภาษาลาว เป็นต้น

7.4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง นักศึกษาที่จบจากการศึกษาสาขาวิชานี้
ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและสามารถสอนวิชา ภาษาอังกฤษ